

Bemærkninger til forslaget

»Jeg er i den privilegerede situation, at jeg mentalt set kan træde et skridt tilbage og betragte betydningen af at have brugt fire milliarder dollars og fremstillet 70.000 atomvåben, og jeg indser, at den opfattelse, at atomvåben fører sikkerhed med sig - forestillingen om, at det på en eller anden måde var os, der styrede det hele, at systemet var ufejlbarligt og kontrollabelt, og at vi kunne få det til at fungere - hele den opfattelse er fuldstændig fejlagtig«, sagde den amerikanske fhv. top-general George Lee Butler til Politiken den 31. december 1996. Sammen med 60 andre generaler, admiraler og politikere fra øst og vest offentliggjorde han den 1. januar 1997 en erklæring, som opfordrede til yderligere reducere af verdens atomvåbenlagre med henblik på en gradvis og total eliminering af disse.

Han sagde endvidere, at kun ved hjælp af vidtgående tiltag som en kampagne for den totale eliminering af atomvåben over hele verden kan man komme en atomkatastrofe i forkøbet. Tre år tidligere havde George Lee Butler været øverstkommanderende på det militære hovedkvarter i Omaha, Nevada og hørte til den militære inderkreds, som sammen med den amerikanske præsident på 15 minutter skulle tage stilling til en situation, som kunne involvere brugen af atomvåben.

I erklæringen fra de 60 personer, som omfatter 36 russiske og amerikanske generaler og admiraler, opfordres atommagterne til at afskaffe deres våbenarsenaler i forbindelse med udarbejdelsen af nye traktater samt fjerne atomsprængenhovederne fra missilerne. General Butler lægger speciel vægt på det sidste, fordi det vil betyde, at alle missiler for første gang i 37 år vil blive fjernet fra det herskende alarmberedskab.

En lang række af de tidligere ansvarlige for henholdsvis det amerikanske og russiske/sovjetiske militær undsiger således hele atomstrategien, d.v.s. at koldkrigsdogmatikken om atomvåben som en fælles afskrækkelsesstrategi ikke holder, men snarere er direkte farlig. Nu hvor den gamle kolde krig er slut, opfordrer de atommagterne til en systematisk afvikling af atomvåben.

På den anden side har vi FN's Internationale Domstol, som den 8. juli 1996 i en såkaldt Advisory Opi-

nion erklærede brugen af atomvåben for en krigsforbrydelse. I denne erklæring er der kun nævnt én undtagelse, som der var stor uenighed om. Et flertal af Domstolens medlemmer mener, at man kan tillade brugen af atomvåben »...i en ekstrem situation af selvforsvar, hvor statens eksistens står på spil«.

14 ud af Domstolens 15 dommere var enige om, at brugen af atomvåben i almindelighed strider mod de internationale retsregler for væbnede konflikter og især mod principper og regler i humanitær ret. Brugen af atomvåben er ulovlig og umoralsk, fordi det går ud over civilbefolkningen og er et »blindt« våben, som rammer i flæng. Et »blindt« våben, der ikke skelner eller kan skelne mellem militære mål og civilbefolkningen. »Blinde« våben som atomvåben er forbudt i de konventioner, som er vedtaget efter 1945, sidst med aftalen fra 1981, som specielt gælder inhumane våben.

Det er oplagt, at den ene undtagelse, som et flertal i FN-Domstolen fik med i erklæringen, omfatter USA's brug af atomvåben over for Japan i Hiroshima og Nagasaki ved slutningen af 2. verdenskrig. I dag ville en sådan atombombning blive defineret som en krigsforbrydelse. Hvad den efter forslagsstillernes mening også var i 1945. Intet politisk eller militært rationale kan undskylde brugen af atomvåben over for den japanske befolkning og de titusindvis af civile ofre, som var resultatet af historiens første brug af atomvåben.

Der har været bemærkelsesværdig ringe opmærksomhed omkring erklæringen fra FN-Domstolen. Den er øjensynlig kommet meget på tværs af de herskende interesser i forhold til den konkret førte sikkerhedspolitik i NATO og Den Vesteuropæiske Union (WEU). I begge organers strategier indgår atomafskrækkelse som et væsentligt element. Ingen af organisationerne eller deres respektive medlemslande kan seriøst betegnes som stater, der er udsat for en ekstrem trussel, som eventuelt kunne retfærdiggøre brugen af atomvåben.

Et enigt FN erklærede i 1978, at eksistensen af atomvåben var en trussel mod selve menneskehedens overlevelse, og hvert år siden har der været forslag i FN om afskaffelse af atomvåben og andre masseøde-